

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Zasady prawa Bożego - recenzja

Author: Wincenty Myszor

Citation style: Myszor Wincenty. (2010). Zasady prawa Bożego - recenzja. "Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne" (T. 43, z. 2 (2010), s. 449-450).

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Juniliusz Afrykańczyk, *Zasady prawa Bożego*, wprowadzenie, tłumaczenie i przypisy ks. Bogdan Czyżewski, Wydawnictwo WAM, Kraków 2008, 92 s. (Źródła Myśli Teologicznej 48)

Pierwsze polskie tłumaczenie tego utworu (*Instituta regularia divinae legis*) nawiązuje do rozprawy habilitacyjnej tłumacza, opublikowanej w Wydawnictwie Naukowym UAM w Poznaniu (*Księgi Pisma świętego w ujęciu isagogi Juniliusza Afrykańczyka*, Poznań 2003). Rozprawę habilitacyjną, jak i wstęp do polskiego tłumaczenia, napisał Bogdan Czyżewski, nawiązując do pracy patrologa i historyka H. Kihn'a (*Theodor von Mopseustia und Junilius Africanus als Exegeten*, Freiburg 1880), który był również ostatnim wydawcą łacińskiego oryginału dzieła Juniliusa Afrykańczyka.

Autor tłumaczenia, nie kwestując zależności Juniliusza od Teodora z Mopseustii, opowiada się za opinią przeważającą we współczesnych badaniach tego tekstu, a mianowicie za zakresem większej samodzielności i odrębności afrykańskiego autora. Niezależnie od tych opinii, Juniliusz zasługuje na większe zainteresowanie historyków i biblistów; na łacińskim Zachodzie zdominowanym przez wpływy aleksandryjskiej egzegezy, a dokładniej przez teologię biblijną Orygenesa, Juniliusz byłby zwolennikiem innej, bo antiocheńskiej tradycji. Bogdan Czyżewski zajął się we wstępie postacią Juniliusza, ale raczej z punktu widzenia biograficznego, zagadnienie autorstwa, czasu i okoliczności powstania dzieła, natomiast w mniejszym stopniu ukazał zależność Juniliusza od szkoły antiocheńskiej. Brak także tego rodzaju informacji w komentarzu tłumacza do polskiego przekładu. Pismo *Zasady prawa Bożego* zostało zredagowane w ramach dialogu „Nauczyciela” i „Ucznia”, w którym „Uczeń” zadaje pytania, a „Nauczyciel” odpowiada. Nie jest o jednak

takoczywiste, jak wynikazu wagwstępnych (por. s. 16 i n). Tej formie dialogu katechetycznego odpowiada także treść teologiczna, której przedmiotem nie jest tylko Pismo Święte, ale także prawdy wiary wynikające z egzegezy biblijnej. Forma literacka, jak i popularna prosta treść, wskazują, że utwór Juniliusza mógł mieć znaczenie praktyczne. Tłumacz mówi o tym, że „Jest to niewielkie pismo zawierające teorię biblijnej egzegezy, które można nazwać wprowadzeniem do studiowania i poznania Pisma świętego” (s. 6). Nie wyjaśni to jednak wybranej przez Juniliusza formy literackiej „dialogu” (katechetycznych pytań i odpowiedzi). Być może forma literacka utworu przypomina praktyki szkoły w syryjskiej Nisibis (por. s. 9). Prawdopodobnie treści dogmatyczne (por. s. 19 i n) pisma Juniliusza wyznaczone są przez wyznanie chrzcielne. Polskie tłumaczenie tego dzieła być może pozwoli na popularyzację teologii łacińskiej z połowy VI wieku.